

Bijlage 8: Specifieke kenmerken van ontwikkelingsdysfasie in de taalontwikkelingsfasen¹

Voortalige fase	- weinig of niet (gevarieerd) brabbelen
Vroegtalige fase	- zwak taalbegrip - beperkte woordenschat - woordvindingsproblemen
Differentiatiefase	- auditieve aandachts- en perceptiestoornissen - auditieve verwerkingsstoornissen - taalbegripsproblemen - onvloeiend spreekgedrag - semantische, fonematische en neologistische parafasieën (kind zegt niet bedoelde klanken of woorden) - dysgrammatisme / agrammatisme - fonologische stoornissen - verbale ontwikkelingsdyspraxie (waarbij moeilijkheden met snel alternerende articulatiebewegingen) - communicatieve intentieproblemen (moeite om iets mee te delen, gevoelens en verlangens te verwoorden ...) - problemen met verhaalopbouw - onsamenhangend vertellen - hypospontaneïteit (het kind vertelt zo weinig mogelijk spontaan)
Voltooingsfase	- problemen met metalinguïstisch bewustzijn - zwak fonologisch en fonemisch bewustzijn - zwak auditief kortetermijngeheugen - paralexieën en paragrafieën ² (tijdens lezen en schrijven) - problemen met het leren van vreemde talen - problemen met abstracte taal en taaldenken
Algemeen	- hardnekkig probleem dat therapieresistent is

¹ Zink I. en Breuls M., Ontwikkelingsdysfasie, Garant, Antwerpen/Apeldoorn, 2012, blz. 57

² Te vergelijken met een parafasie maar dan bij het schrijven, het kind schrijft bijvoorbeeld 'stoep' en bedoelt 'snoep', een paragrafie mag niet verward worden met een schrijffout

Specifieke stoornissenmerken van OD, voorbeelden³

<p>1. Vertraagde verwerking van informatie en zwak taalbegrip. Problemen met:</p> <ul style="list-style-type: none">- auditieve aandacht/verwerking/geheugen- samengestelde instructie- abstracte taal zoals tijdsbegrip- figuurlijke taal- begrippen met meer dan één betekenis- hoog tempo- zaken buiten het hier en nu- onthouden en reproduceren van liedjes, versjes, ...
<p>2. Problemen om zich uit te drukken:</p> <ul style="list-style-type: none">- ernstige fonologische problemen- verbale ontwikkelingsdyspraxie- beperkte woordenschat- ernstige woordvindingsproblemen- parafrasieën: klankniveau, woordniveau en neologistische parafrasieën- onvloeiend spreekgedrag- zwakke verhaalopbouw
<p>3. Beperkt vermogen om wederkerig te communiceren met anderen. Problemen met:</p> <ul style="list-style-type: none">- beurtname/wisseling- het rekening houden met de voorkennis van de luisteraar- vragen stellen en beantwoorden- het overbrengen van informatie- communicatieve intentie (ik wil melk/krijg ik melk/mag ik melk drinken) met vloeiend spreekgedrag- in het spontane taalgebruik (hypospontaneïteit: niet meer zeggen dan nodig)
<p>4. Zwak metalinguïstisch bewustzijn. Problemen met:</p> <ul style="list-style-type: none">- fonologisch en fonemisch bewustzijn- aanleren regels (OTT/VT)- zinsontleding- woordontleding- conceptuele ontwikkeling⁴
<p>5. Gebrek aan innerlijke taal. Problemen met planning, organisatie, opeenvolging gebeurtenissen ...</p>

³ Zink I. en Breuls M., Ontwikkelingsdysfasie, Garant, Antwerpen/Apeldoorn, 2012

⁴ Taal is een belangrijk hulpmiddel bij het begrijpen van situaties en concepten, zoals verklaren van nieuwe woorden a.d.h.v. gekende woorden/begrippen. Door een grotere woordenschat is beter semantisch netwerken mogelijk en beter onthouden van nieuwe woorden.